

Matres Immediatae

Werkdocument GK 2025

[BIJLAGEN: zie afzonderlijk document]

Overzicht

1. Inleiding

- 1.1 Korte historische schets
- 1.2 Recentere ontwikkelingen

2. De mogelijkheid van permanente "Matres Immediatae"

- 2.1 "Matres Immediatae" voor nieuwe (toekomstige) stichtingen
- 2.2 "Matres Immediatae" voor bestaande gemeenschappen

3. Wijzigingen nodig in onze wetgeving

- 3.1 Bij verandering van overste in een dochterhuis
- 3.2 Reguliere visitatie
- 3.3 Rector van monialen
- 3.4 Plechtige professie van monialen

4. Bijzondere kwesties

- 4.1 Een lid van de Raad van Vader Generaal als Pater Immediatus / Mater Immediata?
- 4.2 Iemand van buiten de Orde als Pater Immediatus / Mater Immediata?

5. Te nemen beslissingen

- 5.1 Terminologie
- 5.2 Permanente "Matres Immediatae"?
- 5.3 Andere wijzigingen

~~~~~

Dit document is het antwoord op stemming 22 van het Generaal Kapittel Deel 2 van 2022 (Assisi, sept. 2022), waarin de Rechtscommissie werd gevraagd een werkdocument op te stellen over de kwestie van Matres Immediatae, dat moet worden bestudeerd tijdens het Generaal Kapittel van 2025.

STEMMING 22: WIJ VERZOEKEN DE RECHTSKOMMISSIE EEN WERKDOCUMENT OP TE STELLEN OVER DE KWESTIE VAN DE MATRES IMMEDIATAE, TE BESTUDEREN TIJDENS HET GENERAAL KAPITTEL VAN 2025.

PLACET 141   NON PLACET 2   ABSTENTIO 4   **Voorstel aangenomen**

Alle verwijzingen naar Patres Immediati in ons huidige eigen recht, zijn opgesomd in een bijlage bij dit document (*Bijlage I: Rol en verantwoordelijkheid van een Pater Immediatus in onze huidige wetgeving*). Voor het gemak zijn deze verwijzingen gegroepeerd onder de kopjes

Filiatie; Rol (functiebeschrijving) van de Pater Immediatus; Reguliere visitatie; Rol van de Pater Immediatus bij verandering van overste in een dochterhuis; Toestemming en raadpleging; Algemene doorlopende zorg; Speciale situaties; Stichtingen; Het Generaal Kapittel; Plechtige professie van monialen; Rector van monialen; Kwetsbare gemeenschappen; en De gemeenschap van Cîteaux.

Het kan handig zijn om het betreffende deel van de bijlage te raadplegen terwijl u over de verschillende punten nadenkt.

1. INLEIDING

1.1 Korte historische schets

Zodra onze Orde, in antwoord op de richtlijnen van Vaticanum II, begon met het bijwerken van haar wetgeving, werd de relatie tussen de kloosters van monniken en die van monialen een belangrijke kwestie. Tot dan toe waren de monialen juridisch afhankelijk van een Generaal Kapittel dat alleen uit abten bestond.

Reeds voor het Concilie werd er al begonnen met vergaderingen van abdissen. Onze nieuwe constituties, goedgekeurd in 1990, voorzagen in een enkele Orde onder het gezag van twee verschillende maar onderling afhankelijke Generale Kapittels. Na een aantal jaren te hebben gefunctioneerd als twee Generale Kapittels verenigd in één Gemengde Algemene Vergadering, kregen we in 2011 van de Heilige Stoel het recht om één Generaal Kapittel te hebben.

Deze evolutie vereiste een heroverweging van de aard en de werking van de filiatie, een essentiële structuur van de Orde sinds haar ontstaan, en in het bijzonder de functie van de Pater Immediatus met betrekking tot kloosters van monialen. In de loop der jaren is de mogelijkheid van "Matres Immediatae" meer dan eens geopperd. Het Generaal Kapittel van 2022 heeft deze vraag ter overweging voorgelegd aan de Regio's met het oog op het volgende Generaal Kapittel.

1.2 Recentere ontwikkelingen

In de afgelopen jaren heeft het theologische inzicht dat gezag voortkomt uit het ambt, en niet uit de wijding, op verschillende manieren wetgevende uitdrukking gekregen. Eén zo'n uitdrukking is het rescript van paus Franciscus van 18 mei 2022, waardoor niet-priesters (broeders die niet gewijd zijn) nu tot abt gekozen kunnen worden in kloosters van monniken. Een ander voorbeeld is de benoeming door de Heilige Stoel van vrouwelijke religieuzen om een Apostolische Visitatie uit te voeren in een klooster van monniken.

In het licht van deze ontwikkelingen en op aanbeveling van de commissie die het huisrapport bestudeerde, keurde het Generaal Kapittel van sept. 2022 de benoeming goed van een abdis als gedelegeerde van de Pater Immediatus voor een bepaalde communiteit van monialen tot het Generaal Kapittel van 2025 (M. Anne-Emmanuelle van Blauvac, voor de communiteit van Fons Pacis; stemming 115).

Later in hetzelfde Kapittel gaf een abt, wiens communiteit een Pater Immediatus nodig had, aan dat hij graag een abdis had om deze rol te vervullen, en er werden regelingen getroffen om dat te laten gebeuren (M. Joanna of Whitland voor de communiteit van Bolton). Andere benoemingen van monialen volgden, tijdens of kort na het Kapittel. De verantwoordelijkheid van de abdissen wordt voor een bepaalde periode uitgeoefend; ze zijn niet permanent.

Dit werkdocument behandelt daarom niet de vraag *of* monialen de verantwoordelijkheden van een Pater Immediatus kunnen uitoefenen, maar kijkt naar (a) de mogelijke invoering van "Matres Immediatae" op permanente basis, en (b) de veranderingen die we in ons eigen recht moeten aanbrengen om monialen de verantwoordelijkheden van een Pater Immediatus te laten uitoefenen, gezien het feit dat dit al realiteit is, tenminste in tijdelijke

situaties. We houden ook rekening met de mogelijkheid dat een Pater Immediatus nu een broeder kan zijn, en geen priester.

2. DE MOGELIJKHEID VAN PERMANENTE "MATRES IMMEDIATAE"

2.1. "Matres Immediatae" voor nieuwe (toekomstige) stichtingen

Filiatie; Paterniteit; de functie van Pater Immediatus als de juridische "vorm" van filiatie

Volgens onze Constituties " zijn de cisterciënzer gemeenschappen met elkaar verbonden door een band van filiatie " (C. 73, monniken en monialen); en "krijgt de filiatie volgens de traditie juridische vorm in de functie van de Pater Immediatus" (C. 73 monniken) of "in de bijzondere relatie die een gemeenschap van monialen heeft met een klooster van monniken; de abt ervan wordt Pater Immediatus van de monialen." (C. 73 monialen).

Voor de monniken geldt: "Een stichting die tot een rechtens zelfstandig klooster verheven wordt, krijgt ipso facto de abt van het huis dat de stichting ondernam als Pater Immediatus." (St 73.A, monniken); voor de monialen geldt: " Een stichting die tot rechtens zelfstandig wordt verheven, krijgt als haar Pater Immediatus de abt van het klooster dat de paterniteit op zich heeft genomen." (St 73.B, monialen).

De rol van de Pater Immediatus

C 74.1 (m en v) beschrijft in algemene termen de rol van de Pater Immediatus: "De Pater Immediatus waakt over de ontwikkeling in zijn dochterhuizen. Zonder inbreuk te maken op de autonomie van het dochterhuis, helpt en bemoedigt de Pater Immediatus de abt/abdis bij de uitoefening van diens pastorale taak en bevordert hij de eensgezindheid onder de broeders/zusters. Mocht hij merken dat sommige voorschriften van de Regel of van de Orde worden overtreden, dan beijvert hij zich met nederige liefde dit te verhelpen, na de abt/abdis van het klooster geraadpleegd te hebben."

Deze beschrijving is ook van toepassing als de persoon die de rol uitoefent geen clericus is.

De rol van een gemeenschap ten opzichte van een dochterhuis

Hoewel C. 73 voor zowel monniken als monialen zegt dat "Paterniteit en filiatie tot uitdrukking komen in wederzijdse hulp en ondersteuning," heeft de gemeenschap *als geheel* na het stadium van priorij simplex (die recht blijft houden op hulp van het stichtende huis in zowel personele als wereldlijke goederen, St. 5.A.b, monniken en monialen) geen expliciete verplichtingen tegenover een dochterhuis. De verplichtingen die in ons eigen recht worden genoemd, zijn die van de *Pater Immediatus* tegenover zijn dochterhuis. De verplichting van de gemeenschap is om toe te staan dat haar abt de taken van Pater Immediatus ten opzichte van het dochterhuis uitvoert.

NB: Onze wetgeving stelt geen enkele financiële verplichting in van een Pater Immediatus of van zijn gemeenschap ten opzichte van een dochterhuis nadat het een hogere rang heeft bereikt dan priorij simplex (voor monniken), of op enig moment (voor monialen).

De Constitutie spreekt van "wederzijdse" hulp en ondersteuning. Het enige geval in ons recht waar het dochterhuis impliciet verplicht is om het huis van de Pater Immediatus (het "moederhuis") bij te staan en te ondersteunen, is in het *Statuut betreffende de begeleiding van*

fragiele gemeenschappen dat een fragiele gemeenschap aanmoedigt om hulp te zoeken "binnen de filiatie". Dit impliceert een verplichting voor een dochterhuis om hulp te bieden aan een fragiel moederhuis, indien mogelijk.

Vanuit deze fundamentele principes van filiatie en paterniteit in de OCSO komt geen juridische reden naar voren om een verandering in de structuur van filiatie voor monialen tegen te houden, wanneer deze gelijk wordt gemaakt aan die van de monniken, zodat voor toekomstige stichtingen de abdis van het stichtende huis de "Mater Immediata" van het dochterhuis wordt wanneer de stichting autonoom wordt (rekening houdend met enkele vereiste aanpassingen die in Sectie 3 hieronder worden aangegeven).

Punten ten gunste van deze verandering

- Het creëert juridische banden tussen huizen van monialen
- Het biedt meer gelijkheid in de structurele relaties van kloosters van monialen en monniken in de Orde.
- Het stelt abdissen in staat meer verantwoordelijkheid uit te oefenen
- Het verlicht de last voor gemeenschappen van monniken om zorg te dragen voor dochterhuizen
- De vrees dat dit zou kunnen leiden tot een splitsing in twee Ordes is niet langer gerechtvaardigd, aangezien we nu één Generaal Kapittel hebben.

Punten tegen deze verandering:

- Het is een belangrijke verandering van een lang bestaande manier van werken
- Het zou voor de monialen kunnen leiden tot een vermindering van de vruchtbare uitwisselingen en interactie met de monniken die het huidige systeem biedt.
- Sommige regio's of gemeenschappen hebben al aangegeven dat ze geen "Matres Immediatae" willen.
- Het zou kunnen leiden tot meer scheiding tussen monniken en monialen.

2.2 "Matres Immediatae" voor bestaande gemeenschappen

Veranderingen van filiatie

Het is mogelijk voor een gemeenschap om van paterniteit / filiatie te veranderen, en in de praktijk komt dit niet zelden voor. Op het moment van schrijven (jan. 2023) hebben slechts 74 van de 152 autonome gemeenschappen in de Orde de abt van hun stichtingshuis (monniken) of oorspronkelijke "moederhuis" (monialen) als hun huidige Pater Immediatus. Nog eens 43 gemeenschappen hebben een definitieve verandering van filiatie ondergaan, terwijl de resterende 35 gemeenschappen ofwel een gedelegeerde of waarnemende Pater Immediatus hebben, geen fungerende Pater Immediatus hebben of momenteel buiten de structuren van de Orde vallen.

Voor een verandering van filiatie is de **toestemming** nodig van het conventueel kapittel van de betrokken gemeenschappen (ST 37.B.d) en de **goedkeuring** van het Generaal Kapittel (St 79.A.e). Als er geen overeenstemming wordt bereikt tussen de gemeenschappen, ligt de beslissing bij het Generaal Kapittel (ST 73.B, monniken en monialen). *NB: Het woord "discussion" in de (Engelse) tekst van St. 73.B m / 73.C f is niet juist en moet veranderd worden.*

In sommige gevallen moeten drie conventuele kapittels stemmen: het "dochterhuis" dat overgaat op een nieuwe filiatie, de gemeenschap die tot nu toe de paterniteit heeft uitgeoefend en

de gemeenschap die aanvaardt om de paterniteit in de toekomst uit te oefenen. Als de verandering het gevolg is van bijvoorbeeld de opheffing van de gemeenschap die de paterniteit heeft uitgeoefend, is er duidelijk geen stemming van dat conventueel kapittel nodig.

Kan een gemeenschap van monialen permanent de "paterniteit" aanvaarden van een bestaande gemeenschap die een verandering van paterniteit nodig heeft of wenst? Er is geen juridische reden om een gemeenschap van monialen te verhinderen de "paterniteit" van een gemeenschap van monialen of van een gemeenschap van monniken te aanvaarden (met de vereiste toestemmingen die hierboven zijn genoemd, en rekening houdend met enkele vereiste aanpassingen die in Sectie 3 hieronder worden aangegeven).

Punten ten gunste van deze verandering

- Het zorgt voor meer gelijkheid in de structurele relaties van kloosters van monialen en monniken in de Orde.
- Het stelt abdisen in staat meer verantwoordelijkheid uit te oefenen
- Het verlicht de last voor gemeenschappen van monniken om zorg te dragen voor dochterhuizen
- Het geeft gemeenschappen van monniken de mogelijkheid om te profiteren van de rijkdom van interactie met de vrouwelijke expressie van het cisterciënzercharisma.

Punten tegen deze verandering:

- Het is een belangrijke verandering van een al lang bestaande manier van doen
- Sommige regio's of gemeenschappen hebben al aangegeven dat ze geen "Matres Immediatae" willen.
- Het zou een last kunnen zijn voor gemeenschappen van monialen die de "paterniteit" aanvaarden van een of meer gemeenschappen (afwezigheid van de abdis om Visitaties te doen, enz.)

3. BENODIGDE WIJZIGINGEN IN ONZE WETGEVING

Er zijn enkele veranderingen in onze huidige wetgeving nodig of wenselijk om monialen, of niet-klerikale broeders, de rol van Pater Immediatus / Mater Immediata te laten uitoefenen. Deze betreffen, in het bijzonder,

- (a) het verschil in C.39.1 wat betreft verantwoordelijkheid in een gemeenschap *sede vacante* (Pater Immediatus / priorin)
- (b) een verduidelijking over de verantwoordelijkheid van een Pater Immediatus tegenover de dochterhuizen van een dochterhuis dat *sede vacante* is
- (c) het recht van abten van dochterhuizen om te stemmen bij een abtskeuze in het moederhuis (C. 39.2);
- (d) passief stemrecht van abten van dochterhuizen bij een abtskeuze in het moederhuis (ST 39.3.B)

Deze onderwerpen zijn op de agenda van het Generaal Kapittel geplaatst, los van de kwestie van de Matres Immediatae (meer details in het Algemene Werkboek).

3.2 Reguliere visitatie

(a) *Abdissen die een klooster van monniken visiteren*

Volgens onze huidige wetgeving mag een abdis alleen Visitator zijn in een gemeenschap van monialen, niet in een gemeenschap van monniken (ze mag wel assistent-Visitator zijn in een gemeenschap van monniken). Zoals hierboven opgemerkt, is dit een gebied waar het denken en de praktijk zijn veranderd. De abdissen die al de verantwoordelijkheid van een Pater Immediatus ten opzichte van een gemeenschap van monniken uitoefenen, hebben het recht en de plicht om de reguliere visitatie in die gemeenschap uit te voeren. Deze bevoegdheid van een abdis om een visitatie uit te voeren in een klooster van monniken moet worden weerspiegeld in par. 8 van het *Statuut over de reguliere visitatie* over wie gedelegeerd visitator kan zijn. De beperking tot abten voor gemeenschappen van monniken is niet langer gerechtvaardigd.

Voorgestelde wijziging: Par. 8 van het *Statuut over de reguliere visitatie* moet worden gelezen: "De gedelegeerde Visitator (in elk klooster, hetzij van monniken of van monialen) kan zijn: de overste, monnik of moniale, van een autonoom klooster, of een teruggetreden abt of abdis, een teruggetreden titulair prior of priorin, of een (dienstdoend) Raadslid, monnik of moniale, van Vader Generaal."

(b) *Harmoniseren van C. 74.3*

In C. 74.3 van de monialen staat: "Wanneer hij zijn recht op visitatie gedelegeerd heeft, stelt de Pater Immediatus zich tijdens de reguliere visitatie, in de mate van het mogelijke, beschikbaar voor consultatie of advies." Aangezien delegatie van visitatie nu minstens om de zes jaar verplicht is in gemeenschappen van monniken (stemming 24 van het Generaal Kapittel van september 2022), bevelen we aan om deze bepaling ook op te nemen in de wetgeving voor monniken.

3.3 Rector van de monialen

"In overeenstemming met de normen van canones 567 en 630 CIC moet de Pater Immediatus, na overleg met de abdis en de monialen, aan de plaatselijke Ordinarius als rector en gewone biechtvader een monnik van de Orde voorstellen die over de nodige liturgische en pastorale kennis beschikt" (C 76.1 monniken; vgl. C 76.1 nonnen).

(a) *Het voorzien in een rector*

In onze huidige wetgeving is het niet de verantwoordelijkheid van de Pater Immediatus om te zorgen voor een rector uit zijn eigen gemeenschap, en het aantal mensen dat hiertoe in staat is neemt snel af.¹ Toch is het zorgen dat een gemeenschap een rector heeft een onderdeel van de

---

¹ Een enquête die eind januari 2023 werd uitgevoerd door middel van twee vragen die naar alle oversten van monialenhuisen van de Orde werden gestuurd, leverde de volgende informatie op (62 oversten van de 69 hebben geantwoord):

Van degenen die hebben geantwoord, steunt **55%** uitsluitend op diocesane priesters of andere religieuzen voor de viering van de Mis en de sacramenten; slechts **29%** heeft fulltime of bijna fulltime een rector van de OCSO; de resterende **16%** heeft een combinatie van OCSO en andere priesters.

Acht gemeenschappen (**13%** van degenen die antwoorden) **hebben niet elke dag een Mis**. Eén abdis merkte op dat dit een negatief effect kan hebben op roepingen: als een kandidaat ziet dat er niet elke dag een mis is, zal ze minder snel voor die gemeenschap kiezen. Verschillende abdissen die een rector van OCSO hebben, merkten op dat "dit waarschijnlijk onze laatste zal zijn." Twee gemeenschappen van monniken zijn nog steeds in staat om elk twee fulltime rectores te leveren.

pastorale zorg van de Pater Immediatus, en als hij er geen kan leveren vanuit zijn eigen gemeenschap, heeft hij nog steeds de plicht om de abdis te helpen er een te vinden.

Het is duidelijk dat als een gemeenschap van monialen een Mater Immediata heeft, het onmogelijk is voor haar gemeenschap om een rector te leveren. Maar de plicht om de abdis van het dochterhuis te helpen er een te vinden zou ook deel uitmaken van haar pastorale zorg voor het dochterhuis.

Het *Statuut over de reguliere visitatie* par. 16 m. zou kunnen worden gewijzigd in "het voorzien in een rector en zijn dienst, in kloosters van monialen."

(b) De rector voorstellen aan de plaatselijke Ordinaris

Het voorstellen van een priester als rector aan de plaatselijke Ordinaris is geen klerikale plicht. Het Wetboek van Kerkelijk Recht (c. 567) bepaalt dat de overste van een huis van een religieus lekeninstituut het recht heeft om een bepaalde priester als rector voor te dragen aan de plaatselijke Ordinaris - dat kan dus ook een leek doen. Dus in gemeenschappen van monialen die een niet-clericus als Pater Immediatus hebben of een Mater Immediata, kan ofwel de abdis van de gemeenschap ofwel de niet-clericus als Pater Immediatus of de Mater Immediata de rector voordragen, afhankelijk van wat in de gegeven omstandigheden het meest geschikt lijkt.

(c) Een Pater Immediatus die geen clericus is

Priesters van onze gemeenschappen hebben hun eigen abt als hun Ordinaris. Als een niet-clericus tot abt wordt gekozen, zal bij de bevestiging van zijn verkiezing door de Heilige Stoel moeten worden opgehelderd of hij de bevoegdheid heeft om machtigingsbrieven [*dimissoriae litterae*] uit te vaardigen ("een broeder tot het priesterschap te roepen"), de bevoegdheden van een priester van zijn gemeenschap te schorsen, enz. Zo gebeurt het in sommige Benedictijnse kloosters die al niet-klerikale prioren gekozen hebben, en in niet-klerikale mannelijke Instituten die een klein aantal gewijde leden hebben. Als de niet-klerikale overste deze autoriteit niet heeft, dan moet een andere, met name genoemde persoon (bijvoorbeeld een andere abt van de Regio die priester is) worden aangewezen om in deze zaken op te treden.

Dit heeft echter geen invloed op een niet-clericus om *Pater Immediatus* te zijn, noch heeft het gevolgen voor "Matres Immediatae" van gemeenschappen van monniken, omdat de *Pater Immediatus* niet optreedt als Ordinaris van priesters van zijn dochterhuis. Een Pater Immediatus hoeft geen priester te zijn.

3.4 Plechtige professie van monialen

Wat betreft de plechtige professie van monialen heeft het "voorzitten" van de Pater Immediatus waarnaar C.74.3 van de monialen verwijst geen juridische gevolgen: het is de abdis die de geloften van een moniale ontvangt (cf. *Cisterciënzer Rituale*).

De Constitutie zou kunnen worden aangepast door "als hij priester is" toe te voegen, of de zin zou kunnen worden geschrapt.

De verwijzing in de professieformule van de monialen naar "in aanwezigheid van de Pater Immediatus" (C. 57 f) zou optioneel gemaakt kunnen worden. In de praktijk moet het worden aangepast aan de omstandigheden (Patres Immediati zijn in feite niet altijd aanwezig bij plechtige professies van monialen).

4. ENKELE SPECIFIEKE VRAGEN

4.1 Kan een lid van de Raad van de Vader Generaal een Pater Immediatus / Mater Immediata zijn?

Deze vraag is in de praktijk naar voren gekomen. Op juridisch niveau lijkt er geen reden te zijn waarom niet, op tijdelijke basis. Er is echter een potentieel belangenconflict. Over bepaalde zaken moet gestemd worden door de Raad van de Vader Generaal, of ze moeten op zijn minst besproken worden, en van een lid van de Raad wiens dochterhuis in het geding is, kan niet de gewenste objectiviteit verwacht worden. Het zou voor problemen kunnen zorgen in de relatie tussen Vader Generaal en een van zijn Raadsleden. Het lijkt onwenselijk. Een lid van de Raad kan misschien op een andere manier een gemeenschap helpen, maar niet als Pater Immediatus / Mater Immediata.²

We zouden in onze eigen wetgeving kunnen opnemen dat een lid van de Raad van de Vader Generaal niet tegelijkertijd als Pater Immediatus / Mater Immediata mag dienen.

4.2 Kan iemand die geen lid is van de Orde gedelegeerd of benoemd worden als Pater Immediatus / Mater Immediata?

Zou bijvoorbeeld een Benedictijner of O.Cist abt of abdis gedelegeerd of benoemd kunnen worden?

Dit voorstel lijkt in strijd met het basisprincipe dat "cisterciënzer gemeenschappen verenigd zijn door de band van filiatie", welke filiatie "zijn juridische vorm heeft in de functie van de Pater Immediatus" (C. 73). Een abt of abdis van een andere Orde kan niet de bindende band zijn van een gemeenschap van de OCSO met de OCSO als Orde. Ook kan van iemand van buiten de Orde niet worden verwacht dat hij of zij de cisterciënzer gevoeligheid heeft die nodig is voor goed toezicht op de dochterhuizen.

En een Pater Immediatus / Mater Immediata van buiten de Orde zou niet aanwezig zijn bij het Generaal Kapittel, waar zij een zeer belangrijke rol spelen, vooral voor een gemeenschap in moeilijkheden.

---

² Vader Generaal treedt op als Pater Immediatus van Cîteaux (St. 82.2.E). De vraag kan gesteld worden: als een Raadslid niet kan optreden als Pater Immediatus / Mater Immediata vanwege een mogelijk belangenconflict, geldt hetzelfde dan niet voor Vader Generaal zelf? Is het wenselijk om de kwestie van Vader Generaal die optreedt als Pater Immediatus van een gemeenschap van de Orde aan de orde te stellen, en voor te stellen dat iemand anders optreedt als Pater Immediatus / Mater Immediata van Cîteaux? De kwestie van het juridisch beroep voor de gemeenschap van Cîteaux die "wordt gevormd door de abten van de vier oudste huizen van de Orde na Cîteaux: La Trappe, Westmalle, Melleray en Port-du-Salut" moet ook opnieuw worden bekeken.

We concluderen dat iemand van buiten de Orde niet tot Pater Immediatus / Mater Immediata benoemd zou moeten worden.³

5. TE NEMEN BESLISSINGEN

5.1 Terminologie

Uit dit werkdocument blijkt duidelijk dat de op geslacht gebaseerde terminologie met betrekking tot filiatie ongemakkelijk is: "Pater Immediatus / Mater Immediata", "paterniteit" uitgeoefend door vrouwen. Wellicht is het behulpzaam om een nieuwe term te bedenken die niet geslachtsspecifiek is en die zowel op monniken en monialen van toepassing kan zijn.

De regio's worden uitgenodigd om een mogelijke nieuwe terminologie voor te stellen.

5.2 Permanente "Matres Immediatae"

De Orde moet beslissen of ze de mogelijkheid wil hebben van permanente Matres Immediatae, d.w.z. dat gemeenschappen van monialen de "paterniteit" van dochterhuizen kunnen aanvaarden (zie Sectie 2 hierboven).

Zo ja: hoe moet dit gefaseerd worden ingevoerd? Een mogelijke manier is:

- Voor **toekomstige** stichtingen: de abdis van het stichtende huis wordt de "Mater Immediata" zodra de gemeenschap autonoom wordt, zodat de monialen dezelfde filiatiestructuur krijgen als de monniken; en
- **bestaande stichtingen van monialen** (die nog niet autonoom zijn) mogen op het moment van autonomie kiezen of ze de abdis van het stichtende huis als hun "Mater Immediata" willen hebben, of dat ze verder willen gaan met de abt die voorzien is als Pater Immediatus; en
- dat voor **gemeenschappen die van filiatie moeten veranderen**, elke gemeenschap (monialen of monniken) aan elke andere gemeenschap van de Orde (monialen of monniken) kan vragen om de "paterniteit" te aanvaarden.

5.3 Andere wijzigingen

Naast de wijzigingen die nodig zijn om de Constituties van de monniken en monialen te harmoniseren, die elders behandeld worden, moeten twee zaken beslist worden:

1. In onze eigen wet specificeren dat een lid van de Raad van Vader Generaal niet tegelijkertijd kan optreden als Pater Immediatus / Mater Immediatus: zie 4.1

Voorgestelde stemming:

Wij willen dat de volgende tekst wordt toegevoegd aan het einde van ST 84.1.A bis:

---

³ In een specifieke situatie kan iemand van buiten de Orde worden benoemd, met of zonder een titel zoals "Pastoraal Assistent", voor een bepaalde taak die in de benoemingsbrief wordt omschreven (bijv. om een gemeenschap voor te bereiden op een abtskeuze). Een dergelijke benoeming wordt gedaan door het Generaal Kapittel na overleg met alle betrokkenen. Iemand van buiten de Orde kan in bijzondere omstandigheden worden benoemd om een reguliere visitatie te doen of om een abtskeuze voor te zitten. Deze benoeming kan worden gedaan door Vader Generaal.

Tijdens zijn/haar mandaat kan een lid van de Raad van Vader Generaal niet optreden als Pater Immediatus of Mater Immediatus voor een community van de Orde.

2. Een zin toevoegen aan de paragraaf over de rector in het *statuut over de reguliere visitatie*: zie 3.3 (a)

Voorgestelde stemming:

Wij willen par. 16 n. van het *Statuut inzake de reguliere visitatie* als volgt wijzigen:
n. het ter beschikking stellen van een rector en zijn dienst (in kloosters van monialen)

Conclusie

Er is geen juridische reden waarom een abdis (of een niet-klerikale monnik) de rol van Pater Immediatus niet zou kunnen uitoefenen, zowel voor een klooster van monialen, als voor een klooster van monniken. Sommige abdissen doen dit al op tijdelijke basis.

De Orde moet beslissen of ze de mogelijkheid wil introduceren van communities van monialen die de "paterniteit" aanvaarden met abdissen die de rol van "Mater Immediata" op permanente basis uitoefenen en, zo ja, hoe dit in onze structuren te integreren. Eén mogelijke manier is hierboven beschreven.

We moeten ook nadenken over (a) of we willen overstappen op een andere terminologie, en (b) de verschillende gerelateerde vragen die in 3.5 hierboven zijn opgesomd.